

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU Y PWYLLGOR ARCHWILIO

Cofnodion **Pwyllgor Archwilio** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 16 Medi yn rhithiol dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 09.30 o'r gloch.

Cynghorydd

Mark Young (Cadeirydd)
Gwynfor Owen (Dirprwy Gadeirydd)
Adele Davies-Cooke
Tina Claydon
Sharon Doleman
John Brynmor Hughes
Marion Bateman
Austin Roberts
Marc Jones
Arwyn Herald Roberts

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir Ddinbych
Cyngor Gwynedd

Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Gwynedd
Cyngor Sir y Fflint
Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Gwynedd

Hefyd yn bresennol:

Helen MacArthur
Dafydd Edwards
Gareth Owens
Anne-Marie Harrop
Angharad Ellis
George Jones
Ffion Evans

Ellie Williams

Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Trysorydd
Swyddog Monitro
Mersey Internal Audit Agency
Mersey Internal Audit Agency
Cyfieithydd
Cynorthwydd Gweithredol –
Cofnodydd
Cynorthwydd Gweithredol –
Cofnodydd

1.0 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd

Jeff Evans
Dylan Rees
Bryan Apsley
Beverley Parry-Jones

Yn Cynrychioli

Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Sir Ynys Môn
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

2.0 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Nid oedd datganiadau o fuddiant i'w cofnodi. Holodd Aelod a fyddai trafodaeth ar eitem 6 yn cael ei chaniatáu yn ystod y cyfnod cyn yr etholiad a chadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai, cyn belled nad oedd datganiadau gwleidyddol yn cael eu gwneud.

3.0 HYSBYSIAD O FATERION BRYD

3.1 Nid oedd unrhyw hysbysiad o faterion brys.

4 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR 18 MAWRTH 2024

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Mawrth 2024 i'w cymeradwyo.

4.2 PENDERFYNWYD:

i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

5.0 MATERION YN CODI

5.1 Ymddiheurodd y PSTC MacArthur am y diffyg cynnydd mewn perthynas â pharagraff 15.1 a rhoddodd sicrwydd y byddai'n cael ei ddatrys ar gyfer cyfarfod nesaf y Pwyllgor Archwilio.

5.2 O ran eitem 5.1, cadarnhaodd y Trysorydd ei fod wedi siarad â Gweision Sifil yn Llywodraeth Cymru a'i fod yn disgwyl gwybodaeth am y Grant Pensiynau. Gan fod cyfnod yr etholiad yn dal i fynd rhagddo, roedd yn annhebygol y byddai ymateb yn dod i law yn awr nes bod Llywodraeth newydd y DU wedi'i ffurfio a'r ffigwr terfynol wedi'i gytuno. Disgwylid y byddai grant ond nid yw'r swm yn hysbys eto. Mae risg ariannol weddilliol yn parhau ond mae'r dull a ddefnyddiwyd yn ystod y broses o bennu'r gyllideb wedi lleihau'r risg hon gymaint â phosibl.

6.0 TREFNIADAU LLYWODRAETHU AR GYFER GWASANAETHAU TÂN AC ACHUB YNG NGHYMURU

6.1 Cyflwynodd y Prif Swyddog Tân Docx y papur ar y Trefniadau Llywodraethu ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru gan dynnu sylw at y neges ddiweddar i arweinwyr cynghorau gan Ysgrifennydd Cabinet Llywodraeth Cymru sydd â chyfrifoldeb am dân. Cadarnhaodd y papur hefyd gyhoeddiad diweddar Pwyllgor Craffu Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol y Senedd, "Seinio'r Larwm: Llywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub", a oedd yn ystyried trefniadau llywodraethu'r sector.

6.2 Mae'r dogfennau yn amlygu i'r Aelodau y gwaith sy'n cael ei wneud i ystyried materion sy'n berthnasol i'r trefniadau llywodraethu ynghylch y sector tân yng Nghymru.

- 6.3 Holwyd a fyddai'r Pwyllgor Archwilio yn cael ei gynnwys mewn trafodaethau yn y dyfodol ar y newidiadau i drefniadau llywodraethu. Cadarnhaodd y PST fod Ysgrifennydd y Cabinet yn bwriadu dod i gyfarfod yr Awdurdod Tân Llawn ym mis Gorffennaf i roi cyfle i'r Aelodau ofyn unrhyw gwestiynau ynghylch eu rhan yn y broses.
- 6.4 Nododd Aelod y canlyniad tebygol pe byddai Llywodraeth Cymru yn cyflwyno bwrdd yn seiliedig ar sgiliau, a bwrdd llai o ran nifer, gan dynnu sylw at fantais hyn.
- 6.5 Mynegwyd pryderon ynghylch symud i ffwrdd o fodel democrataidd o Lywodraethu gan y gallai fod llai o atebolrwydd ar lefel leol gyda'r model presennol yn gosod dyletswydd ar Arweinwyr Cynghorau i ddewis y bobl iawn i fod yn rhan o'r Awdurdod.
- 6.6 Dywedwyd hefyd na fyddai gostyngiad yn nifer yr Aelodau, o reidrwydd, yn datrys y materion â'r gred nad yw'r problemau yn Ne Cymru yn adlewyrchu holl Wasanaethau Tân Cymru.
- 6.7 Cadarnhaodd y Prif Swyddog Tân fod angen trafod gydag Arweinwyr yng Ngogledd Cymru ac y byddai'r PST a'r Cadeirydd yn gweithio drwy'r Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol er mwyn sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflwyno ei safbwyntiau ar Lywodraethu i Ysgrifennydd y Cabinet.
- 6.5 Nododd y Trysorydd, ar sail ei brofiad o eistedd ar Gabinetau Cynghorau ac yng nghyfarfodydd Awdurdod y Parc Cenedlaethol, yn ogystal â bod yn rhan o'r Awdurdod Tân, ei fod yn pryderu am rai awgrymiadau yn y papurau cenedlaethol ar Lywodraethu. Gallai'r syniad y gallai Prif Swyddogion Tân fod yn gyffredinolwyr heb brofiad o Wasanaeth Tân ac Achub leihau cost-effeithiolrwydd, gydag aelodau Cabinet Cynghorau yn brysur gyda phortffolio a ddim yn gallu blaenoriaethu dyletswyddau Awdurdod Tân ac Achub.
- 6.9 Rhoddodd y Swyddog Monitro ychydig o gefndir ynghylch sut yr oedd y Cabinet yn cael ei ffurfio ar lefel leol a theimlai na fyddai llawer o amser i aelod Cabinet fod yn aelod o'r Awdurdod.

6.10 PENDERFYNWYD:

- i) nodi'r gwaith a gychwynwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol, Tai a Chynllunio gydag Awdurdodau Lleol De Cymru; a**
- ii) nodi ail ran yr adroddiad a gyhoeddwyd gan y Pwyllgor Cydraddoldeb a Chyfiawnder Cymdeithasol sy'n egluro eu safbwyntiau am newid y trefniadau llywodraethu ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru.**

7.0 CYNLLUN ARCHWILIO 2024 GAN ARCHWILIO CYMRU

- 7.1 Diben yr adroddiad hwn oedd cadarnhau Cynllun Archwilio 2024 a oedd yn manylu ar y dull archwilio a'r gwaith i'w wneud gan Archwilio Cymru fel archwilwyr statudol yr Awdurdod.
- 7.2 Tynnodd y PSTC MacArthur sylw at yr amserlen ddiwygiedig ar gyfer cynhyrchu ac archwilio'r cyfrifon, a dywedodd fod yr Adran Gyllid wedi gallu llunio'r cyfrifon drafft ar gyfer 2023/24 erbyn diwedd mis Mai. Cadarnhaodd Kate Harvard, er mai'r dyddiad cau diwygiedig ar gyfer yr archwiliad o'r cyfrifon terfynol oedd 30 Tachwedd, y byddai pob ymdrech yn cael ei gwneud i gwblhau'r gwaith mewn pryd ar gyfer y Pwyllgor Archwilio ym mis Medi 2024.
- 7.3 Cadarnhawyd bod y Cynllun Corfforaethol presennol wedi dod i ben ar 31 Mawrth 2024; fodd bynnag, roedd y cynllun Rheoli Risg Cymunedol, a oedd eisoes wedi'i gymeradwyo ar ffurf ddrafft, bellach allan ar gyfer ymgynghoriad a byddai'n cael ei ddwyn gerbron yr Awdurdod i'w gadarnhau yng nghyfarfod mis Gorffennaf.
- 7.4 Cadarnhaodd Kate Harvard y byddai eglurhad ar ba waith archwilio fyddai'n cael ei wneud mewn perthynas â'r Mesur Llywodraeth Leol (2009) yn cael ei ddarparu yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor Archwilio.
- 7.5 Nododd y Trysorydd fod cau'r cyfrifon ar amser wedi bod yn ymdrech arwrol, a diolchodd i'r Tîm Cyllid am eu gwaith caled. Cydnabu Archwilio Cymru bryderon ynghylch gwahaniaethau o ran safonau archwilio rhwng y sector preifat a'r sector cyhoeddus ac fe wnaethant gadarnhau bod pob ymdrech wedi'i gwneud i sicrhau bod y dull yn berthnasol wrth gynnal cydymffurfiaeth â'r safonau perthnasol.

7.6 PENDERFYNWYD:

- i) nodi cwmpas y gwaith a wnaed gan Archwilio Cymru.**
- ii) Eglurhad ar y gwaith sydd i'w wneud mewn perthynas â'r Mesur Gwella (2009) i'w ddarparu i gyfarfod yn y dyfodol.**

8.0 ADRODDIAD BLYNYDDOL ARCHWILIO MEWNOL 2023/24

- 8.1 Cyflwynodd Angharad Ellis o MIAA bapur Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol 2023/24 a oedd yn nodi, o dan delerau Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 Rhan 3 5. (2), ei bod yn ofynnol i'r Awdurdod gynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei system o Reolaeth Fewnol.
- 8.2 Nododd PSTC MacArthur mai hon oedd blwyddyn gyntaf gwaith yr Awdurdod gyda MIAA ac roedd yn teimlo bod y canfyddiadau'n gymesur ac yn briodol. Diolchwyd i dîm Archwilio MIAA am eu hymdrechion.

8.3 Nododd Aelod mai'r unig ardal risg uchel oedd seiberddiogelwch a chadarnhaodd MIAA nad oedd hyn yn benodol i Ogledd Cymru. Nododd PSTC MacArthur fod hon yn risg gyffredin ar draws y sector cyhoeddus, ei bod yn cael ei monitro'n agos o fewn y Gwasanaeth, a bod cynllun gweithredu ar waith er mwyn mynd i'r afael â'r argymhelliad yn y maes hwn.

8.4 PENDERFYNWYD:

i) nodi cynnwys Adroddiad Blynyddol y Pennaeth Archwilio a Chaffael a'r 'farn' gyffredinol ynghylch pa mor ddigonol ac effeithiol yw fframwaith yr Awdurdod ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth.

9.0 DIWEDDARIAD ARCHWILIO MEWNOL

9.1 Cyflwynodd Angharad Ellis y papur Diweddariad Archwilio Mewnol, a'i ddiben oedd rhoi diweddariad i'r Aelodau ar y gwaith a wnaed gan ddarparwyr archwilio mewnol yr Awdurdod, MIAA, ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 ac am y cyfnod hyd at 31 Mai 2024.

9.2 PENDERFYNWYD:

**i) nodi'r gwaith a wnaed gan MIAA yn ystod 2023/24; a
ii) nodi'r cynnydd a wnaed wrth weithredu'r 21 argymhelliad y cytunwyd arnynt.**

10.0 ADRODDIAD ALLDRO RHEOLI'R TRYSORLYS 2023/24

10.1 Cyflwynodd Dafydd Edwards, Trysorydd yr Awdurdod, Adroddiad Alldro Rheoli'r Trysorlys 2023-24 i'r Aelodau, gan roi'r wybodaeth ddiweddaraf am weithgarwch rheoli'r trysorlys ac am gydymffurfiaeth â dangosyddion darvoudus rheoli'r trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 31 Mawrth 2024.

10.2 O ran y cyd-destun economaidd, rhagfynegodd y Trysorydd y byddai ffigurau CPI y DU a fydd yn cael eu cyhoeddi ar 17 Mehefin yn cyrraedd y targed o 2%, ac er bod Banc Lloegr yn annhebygol o ostwng cyfraddau llog ar 18 Mehefin, disgwylir toriad mewn cyfraddau llog.

10.3 Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau y byddai Helen Howard, Pennaeth Cyllid a Chaffael, yn gadael y Gwasanaeth ddiwedd Mehefin 2024 a diolchwyd iddi am ei holl gymorth, cefnogaeth a gwaith caled dros y blynyddoedd. Dymunodd yr Aelodau a'r swyddogion bob llwyddiant iddi ar gyfer y dyfodol.

10.4 Gofynnodd Aelod a fyddai modd talu benthyciad tymor hir yn ôl dros gyfnod byrrach er mwyn arbed llog, ac ymatebodd y Trysorydd y byddai'r premiwm adbrynu yn rhy uchel i wneud hyn yn opsiwn hyfyw; fodd bynnag, byddai hyn yn cael ei fonitro gan swyddogion a phe bai cyfle i wneud hyn yn y dyfodol, byddai'n cael ei ystyried.

10.5 PENDERFYNWYD:

i) cymeradwyo'r gweithgarwch rheoli'r trysorlys a'r dangosyddion darbodus ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 - 31 Mawrth 2024;

11.0 MATERION BRYD

11.1 Dywedodd y PSTC MacArthur wrth yr Aelodau fod Gweithgor Craffu ar y Gyllideb yr Aelodau a gynhaliwyd yn y flwyddyn ariannol flaenorol wedi bod yn gyfle i ymgysylltu â'r Aelodau ynghylch y broses o bennu'r gyllideb a'i fod wedi bod yn fuddiol iawn. Bydd y cyfarfodydd hyn yn parhau dros y chwe mis nesaf a gofynnwyd i'r Aelodau a oeddent yn teimlo y dylid ymestyn aelodaeth y grŵp.

11.2 Cadarnhaodd yr Aelodau fod yr aelodaeth fel ag y mae yn dderbyniol a chadarnhawyd eu bod yn fodlon iddo fwrw ymlaen, a bod Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio yn parhau i gadeirio'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb.

Daeth y cyfarfod i ben am 10:46.